

Nr 3.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckt motion om viss inskränkning av rätten att vid taxering för inkomst njuta avdrag för representation.

(2:a avd.)

I en inom riksdagen väckt, till bevillningsutskottet hänvisad motion, I: 43, av herrar *Anderberg* och *Gustaf Karlsson* har hemställts, »att riksdagen måtte besluta sådan ändring av kommunalskattelagen, att vid avdrag för kostnader för representation utgifter för spritdrycker, tobak o. d. ej må medräknas».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionen framställda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen.

Syftet med den föreliggande motionen är att erhålla en begränsning av den nuvarande avdragsrätten för representationskostnader.

Vad angår inkomst av rörelse stadgas i 29 § 1 mom. kommunalskattelagen, att från bruttointäkten av rörelse avdrag må göras för allt, som är att anse som driftkostnad.

Enligt 33 § samma lag må från intäkt av tjänst avdrag göras för samtliga utgifter, vilka äro att anse som kostnader för fullgörande av tjänsten, såvitt icke för samma kostnader anvisats särskilt anslag, som, på sätt i 32 § 3 mom. nämnda lag är sagt, ej skall upptagas såsom intäkt. I 32 § 3 mom. stadgas, att såsom intäkt icke upptages vad av staten anvisats till bestridande av särskilda, med vissa tjänster eller uppdrag förenade kostnader. Vidare sägs i 4 mom. av sistnämnda paragraf, att är vid kommunal eller enskild tjänst anvisad särskild ersättning för vissa med tjänsten förenade kostnader, denna ersättning skall redovisas såsom intäkt.

I anvisningarna till 32 § kommunalskattelagen utvecklas närmare innebörden av dessa bestämmelser. Sålunda sägs i punkt 7), att till ersättning, som anvisats av staten till bestridande av viss med tjänsten förenad kostnad och som följaktligen ej är underkastad skatteplikt, räknas bl. a. bidrag till representationskostnader, som är vissa statens tjänstemän anslaget. I fråga om kommunal eller enskild tjänst sägs i punkt 4) av samma anvisningar, att den anvisade ersättningen skall upptagas såsom intäkt och de omkostnader, som skola därmed bestridas, avföras såsom omkostnader för tjänsten eller uppdraget. Om därvid ersättningen icke förslår till kostnadernas gäldande, får bristen avföras å intäkten av tjänsten i övrigt. Härvid märkes dock, att, om det kan antagas, att den anvisade ersättningen beräknats med hänsyn till vad som skäligen kan anses normalt åtgå till täckande av de omkostnader, som skola därmed bestridas, större avdrag än

som svarar mot den anvisade ersättningen bör medgivas allenast om det visas, att på grund av särskilda förhållanden ersättningen varit otillräcklig för sådana skäligena omkostnader. Å andra sidan torde i dylikt fall ofta kunna antagas, att den anvisade ersättningen i sin helhet åtgått till de omkostnader, för vilka den avsetts, utan att särskild utredning i detta avseende behöver lämnas. Avdrag med samma belopp som den anvisade ersättningen torde i regel böra medgivas i de fall, då ersättningen ej överstiger vad som av staten i motsvarande fall anvisas.

Beträffande inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet stadgas i 36 § kommunalskattelagen, att från bruttointäkten avdrag må göras för kostnader, som varit erforderliga för intäktens förvärvande.

Till belysande av rådande praxis i fråga om rätt till avdrag för representationskostnader må här återgivas ett uttalande av regeringsrådet Adolf Lundevall (se Skattehandbok s. 93):

»Avdrag för s. k. *representationsutgifter* medgives endast i sådana fall, då dylika utgifter kunna betraktas såsom en nödvändig omkostnad för vederbörandes förvärvsverksamhet. Utredning härom bör i regel lämnas av den skattskyldige. För handelsresande gäller härvid att uppgiva ej allenast antalet resedagar, utan även att utreda kostnadernas verkliga belopp samt de omständigheter, som föranlett utgifterna. Endast sådana utgifter kunna anses avdragsgilla, som motsvara vad som enligt hävdvunnen sed förekomma vid avslut av affärer, däremot ej för uppvaktning av affärsvänner å bemärkelsedagar o. d. I praxis plägar visas stor återhållsamhet vid medgivandet av dylika avdrag. Utgifter som tyda på överdådig livsföring beskäras till vad som anses skäligt för det syfte, representationen avser. För representation i hemmet liksom större bjudningar över huvud, även sådana å restauranger, medgives i regel icke avdrag; de måste merendels, även om de hållas för s. k. affärsvänner, tillskrivas vederbörandes levnadsvanor, och kostnaden därför betraktas såsom icke avdragsgill levnadskostnad. Kan det däremot visas eller framgår av omständigheterna, att särskilda med förvärvsverksamheten sammanhängande förhållanden nödvändiggjort utgiften, torde avdrag för densamma kunna medgivas, även om representationen ägt rum i hemmet. Den omständigheten, att särskilt anslag till representation lämnats, kan härvid åberopas till styrkande att representation åligger den skattskyldige; dock gäller i detta avseende såsom eljest, att anslaget verkligen avser vad som uppgives och ej utgör förtäckt löneförmån.»

Frågan om en begränsning av avdragsrätten för representationskostnader var föremål för behandling vid 1948 års riksdag. I en vid nämnda riksdag väckt motion I: 92 (av herr Einar Eriksson) yrkades bl. a. att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag rörande frågan om generell skatt på representation.

1948 års bevillningsutskott yttrade i sitt över motionen avgivna betänkande nr 26 bl. a. följande:

»Den ifrågavarande avdragsrätten medför otvivelaktigt, såsom i motionen påpekats, en viss risk för missbruk, nämligen så till vida, att även sådana kostnader, som i själva verket äro att anse såsom personliga levnadskostnader, kunna bliva avdragna vid taxeringen. Att avskaffa denna avdragsrätt

torde emellertid vara helt uteslutet. I de fall, då kostnader för representation äro nödvändiga vid fullgörande av tjänst eller vid idkande av rörelse, bör avdrag härför givetvis vara medgivet. Det är dock angeläget, att obehöriga avdrag i detta hänseende i möjligaste mån förhindras. Såvitt utskottet kan finna, lär det icke kunna ske på annat sätt än att taxeringsmyndigheterna noggrant granska vid taxeringen gjorda avdrag av detta slag. Taxeringsmyndigheterna torde även ha sin uppmärksamhet riktad på sådana avdrag, och myndigheternas praxis är vid tillämpningen mycket restriktiv. Enligt vad för utskottet upplysts eftersträvas jämväl inom näringslivets organisationer att uppnå en begränsning av representationens omfattning.»

På hemställan av bevillningsutskottet lämnade riksdagen motionen utan åtgärd.

I den nu föreliggande motionen har anförts bl. a., att fall otvivelaktigt kunde förekomma, då utgifter för representation vore motiverade och avdrag borde medgivas vid inkomstbeskattningen, men det torde å andra sidan ej heller kunna förnekas, att den s. k. representationen i många fall vore helt överflödigt och på intet sätt nödvändig för inkomstens förvärvande. Givetvis ankomme det på beskattningsmyndigheterna att därvidlag granska de begärda avdragen och söka hålla dem vid skäligen belopp, men denna uppgift måste enligt sakens natur vara ytterligt svärbemästrad. Om, såsom ofta torde ske, den skattskyldige sökte styrka sina uppgifters riktighet genom företeende av restaurangnotor e. d., funnes dock ingen garanti för att just dessa utgifter varit nödvändig representation, eller ens att notorna avsåge personer, för vilka representationen ansetts erforderlig. Då representation utövats i hemmet, bleve avvägningen än svårare. Avdragen för representationskostnader uppginge mången gång till betydande belopp, och ofta torde den utövade representationen i större eller mindre omfattning inrymma även utgifter för spritdrycker och tobak. Det syntes motionärerna emellertid med mycket starka skäl kunna ifrågasättas, om stat och kommun i form av minskade skatteintäkter skulle bekosta dylika utgifter. Den del av representationskostnaden, som avsåge spritdrycker, tobak o. d., borde därför frånräknas, innan avdrag medgäves. Särskild bestämmelse härom borde införas i kommunal-skattelagen.

Utskottet. Enligt gällande bestämmelser är, vad angår inkomst av rörelse, avdrag medgivet för representationskostnader, om och i den mån dessa kostnader äro att anse såsom driftkostnader. Beträffande inkomst av tjänst gäller, att avdrag för representationskostnader är medgivet, i den mån dessa kunna anses utgöra kostnader för fullgörande av tjänsten. Då fråga är om statlig tjänst, för vilken utgått särskilt bidrag till representationskostnader, är detta bidrag icke underkastat skatteplikt. Vid beräkning av inkomst av tillfällig förvärvsverksamhet må avdrag göras för representationskostnader, som varit erforderliga för intäktens förvärvande. Med den föreliggande motionen avses att åstadkomma en begränsning av avdragsrätten för nu berörda kostnader i så måtto att den del av kostnaden som avser spritdrycker, tobak o. d. skall frånräknas innan avdrag medgives.

Såsom av den ovan lämnade redogörelsen framgår var frågan om en begränsning av avdragsrätten för representationskostnader föremål för behandling vid 1948 års riksdag. Nämnda års bevillningsutskott uttalade därvid bl. a. att den ifrågavarande avdragsrätten otvivelaktigt medförde en viss risk för missbruk, nämligen så till vida, att även sådana kostnader, som i själva verket vore att anse såsom personliga levnadskostnader, kunde bli avdragna vid taxeringen. Såvitt utskottet kunde finna, vore det icke möjligt att förhindra detta på annat sätt än att taxeringsmyndigheterna noggrant granskade vid taxeringen gjorda avdrag av detta slag. Det påpekades jämväl att myndigheternas praxis vid tillämpningen vore mycket restriktiv.

Till dessa av 1948 års bevillningsutskott framförda synpunkter kan utskottet ansluta sig. Att på sätt motionärerna föreslagit i kommunalskattelagen införa bestämmelser om att vissa utgifter i samband med representation icke skulle vara avdragsgilla, anser utskottet icke böra ifrågakomma. Det avgörande i detta hänseende måste vara, huruvida utgiften utgjort en nödvändig omkostnad för intäktens förvärvande eller ej. Den stora återhållsamhet, som i praxis visas vid medgivande av avdrag för representationskostnader, torde så långt möjligt utgöra erforderlig garanti för att kostnader, som i själva verket äro att anse såsom personliga levnadskostnader, icke bli avdragna vid taxeringen. Utskottet avstyrker sålunda det i motionen framställda yrkandet.

Vid behandlingen av den föreliggande frågan har inom utskottet gjorts gällande, att svårigheterna för åstadkommande av en likformig och rättvis beskattning på här förevarande område mindre hänförde sig till den prövning av skäligheten av gjorda representationsavdrag, som det ålåg taxeringsmyndigheterna att verkställa, än till det förhållandet att i många fall någon granskning icke kunde komma till stånd beroende på att myndigheterna icke hade vetskap om de gjorda avdragen. Huruvida åtgärder ägnade att medföra en bättre ordning i detta hänseende äro möjliga att vidtaga är utskottet givetvis icke berett att utan en närmare undersökning uttala sig om. Utskottet vill emellertid i detta sammanhang erinra om att en teknisk översyn av kommunalskattelagen för närvarande verkställes av 1950 års skattelagssakkunniga. Det torde kunna förväntas att vid denna översyn jämväl frågan om avdragsrätten för representationskostnader kommer under bedömande.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att motionen I:43 av herrar Anderberg och Gustaf Karlsson om viss inskränkning av rätten att vid taxering för inkomst njuta avdrag för representation icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 8 februari 1951.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande: se under betänkandet nr 2.